

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul for. „Libertatea” cu adăusele sale „Foaie interesantă”, „Foaie de glume „Bobiraci” și broșurile „Spicuri Economice”, pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” și „economii” 1 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

Apare LUNIA ȘI JOIA

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă. Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte. — Manuscriptele nu să dau înapoi. —

LUPTA CU RUȘII:

In Prusia

Rușii n'au putut înainta mai departe de ținutul Lyk, căci armata germană stă ca zidul în fața lor.

In Rusia

armata germană se apropie de puternica cetate Varșovia. Trupele de călăreți germani unite cu călăreții austroungari au fugărit spre apus de Varșovia, până dincolo de Sochaczew, o mare trupă de călăreți ruși.

In Galitia

trupele austroungare stau pe linia Chyrow—Przemysl, care la miază-noapte se întinde până la Jaroslau, iar la miază-zi până pe la Stary-Sambor și mai în jos spre Carpați pe văile râurilor Strij și Svicza.

Trupele austroungare după lupta dela Nizankowicze, au cucerit dealul Magiera, iar spre răsărit de Przemysl au ajuns până la dealul Medjika.

In Ungaria

trupele noastre au intrat în KÖRÖSMEZŐ, după-ce Rușii și de aici s'au retras spre Carpați, urmăriți de trupele austroungare cari îi alungă cătră pasul (strîmtoarea) Tatár.

Lupta în Francia.

La aripa stîngă franceză și aripa dreaptă germană se dau lupte mari parte pe pămînt belgian, parte în colțul de miază noapte al Franciei prin ținuturile cetății Lille, unde Francezii au fost respinși.

Lupta în Belgia.

După-ce Germanii au cucerit cetățile ANTWERPEN, BRÜGGE și OSTENDE înaintează cătră hotarul francez, pe marginea mării, spre Dunkerque.

Despre lupta cu SÎRBII nu s'a dat, mai nou, nici o știre.

Pe mare 4 torpiloare germane au fost scufundate de Englezi, iar Germanii încă au scufundat un torpilor submarin englez, în Marea-Nordului.

FERDINAND I.,

noul Rege al României a dăruit un milion și 200.000 lei spre scopuri de binefacere în Țară.

Lupta cu Rușii.

In Prusia.

Viena, 19 Oct. — »Reichspost« a primit următoarea știre despre lupta din Prusia:

Rușii în ținutul Lyk nu pot înainta mai departe. După cum se vede Rușilor le mai plac atacurile de noaptea, ca cele de zi. Apucătura asta au învățat-o dela Japonezi. Deși se pare că infanteria rusească e destul de bine instruată, totuși atacurile de noaptea, cari întimpină multe greutăți și cer multă iscusință și jertfă, nu sunt pentru ea. Pentru așa ceva e prea slabă.

In luptele din Prusia, germanii n'au prea avut pierderi, au cauzat însă ei pierderi uriașe armatei rusești de sub comanda lui Rennenkamp.

*

Lupii pe cîmpul de luptă.

Milano, 19 Oct. — Ziarul Liberté scrie: Intr'un raport de pe cîmpul de bătăie apărut în »Daily Mail« se spune, că în crîncenele lupte dintre Germani și Ruși au luat parte până și lupii ce se găscu cu ciurda prin trestiișurile locurilor mocirloase din Prusia răsăriteană.

Lupii flămînzi, urlînd se apropiu pînă lîngă linia de foc, năpustindu-se sălbateci asupra morților și răniților rămăși în urma armatelor.

*

In Rusia.

Știre oficială dată în 19 Oct. In Polonia rusească călăreții germani uniți cu husarii austrougari, au respins o mare trupă de călăreți ruși la apus de Varșovia, pînă dincolo de Sochaczew. Trupele germane se apropie de Varșovia.

Höfer.

*

Viena, 20 Oct. — Răniți sosiți ieri aici, spun că trupele austrougare aliate cu cele germane, ar fi trecut de cîteva zile peste riul San, și ajungînd în Rusia, înaintează pe pămînt rusesc. La Janow și Andrejew Rușii au încercat să rețină pe ai noștri, dar n'au reușit, și așa trupele noastre merg înainte.

*

Spre Varșovia.

Berlin, 20 Oct. — Toate ziarele de aici primesc știrea de pe cîmpul de luptă, că luptele în apropierea Varșoviei decurg pînă acum favorabil (bine) pentru trupele germane unite cu cele austrougare. Se așteaptă ajungerea trupelor sub Varșovia, cînd apoi se va începe și bombardarea puternicei cetăți.

*

In Galiția.

Știre oficială din 19 Oct. — In luptele dela Chyrow și Przemysl spre răsărit, am avut ieri de nou succese mari. Mai ales crîncenă a fost lupta la Nizankowice. Dealul Magiera, care era pînă acum în mîna dușmanului și ne împiedeca mult înaintarea, după o luptă susținută de artileria (tunărimea) noastră, a fost cucerit ieri după amiază de trupele noastre.

La mieznoapte de Misinieți, în atacul nostru ne-am apropiat așa de tare de dușman, că trebuia să folosim baioneta, iar la răsărit de Przemysl am ajuns pîn' la dealul Medika.

La aripa noastră dela miezăzi am respins mai cu seamă atacurile Rușilor îndreptate contra înălțimilor dela apus de Stari-Sambor. Aici Rușii au încercat atacuri și noaptea.

Pe valea riurilor Strij și Svița, trupele noastre înaintează luptînd.

La riul San de asemenea au fost ieri lupte în mai multe locuri.

Atacul Rușilor pe însărate, împotriva trupelor noastre, ce trecuseră peste riul San la Jaroslau, a fost zădărnice.

Höfer,

substîț. șef. stat. major.

*

Știre oficială dată în 19 Oct. seara. — Atacul trupelor austrougare pe amîndoi țărmii riului Strwiaz, a ținut încă și ieri, apropiînduse în unele locuri mult de linia de bătăie a Rușilor. Ai noștri înaintează, făcînd într'una la șanțuri. In noaptea trecută atacurile rusești au fost respinse în repețite rînduri.

Lupta pe întreagă linia e în curgere. Am folosit și tunurile grele. La mieznoapte de Wiskow urmărîm pe Ruși, mai departe. Unele trupe de ale noastre cari au străbătut prin Carpați, au ajuns pînă la Lub-

ence, la înălțimile din sus de Orrow, intrînd în ținuturile din jurul Uros-ului.

Budapesta, 20 Oct. — (oficios). — In Galiția de mijloc, mai ales la mieznoapte de riul Strwiaz e în curgere o crîncenă luptă cu Rușii. Atacul nostru înaintează spre răsărit. Se dau lupte vehemente de amîndouă părțile, pentru cucerirea unor culmi de dealuri, foarte însemnate pentru mersul trupelor de mai apoi.

Inercarea dușmanului de-a recuceri de nou dela noi dealul Magiera, n'a izbutit. Dar trupele noastre au reușit să ajungă pe dealul dela mieznoapte de Fiskowiec, pe care Rușii îl apărau cu toată puterea. La miezăzi de Magiera, Rușii au fost în mai multe locuri scoși din pozițiile lor întărite. In încăerările acestea am luat mulți prinsonieri dela Ruși, între ei și un general.

La miezăzi de riul Starwiaz lupta ține încă. Aici frontul nostru se întinde pînă după Stary-Sambor.

Din Przemysl.

Rușii s'au aruncat cu o înverșunare desprețuitoare de moarte asupra cetății Przemysl. Cele mai bune trupe din Siberia și Caucaz, au fost trimise la asalt, ca să cucerească cetatea aceasta de mare însemnătate, și cu aceasta să-și lătasce dominația și asupra ținuturilor Poloneze.

Din 22 Septembrie stătea cetatea Przemysl ca o stîncă puternică în focul ucigător al inamicului. Din 4 Octomvrie tunurile bubuiau tot mereu. Dar mulțumită vitejiei trupelor noastre, atacurile Rușilor au fost respinse și inamicul alungat, pricinuindu-i pierderi mari.

*

In Ungaria.

Körösmező, 20 Oct. — Azi dimineață la cinci oare au dus husarii vestea, comandantului trupelor, că Rușii au ieșit și din Körösmező, — și trupele noastre peste un cîș, au fost în comună.

Aripa noastră stîngă de aici a înaintat uimitor de repede. Pe la 10 ore trupele noastre au trecut prin Körösmező, înaintînd spre strînto-

rile Tatár din Carpați, unde Rușii s'au oprit.

*

Rușii scoși din Ungaria.

Körösmező, 20 Oct. — Trupele noastre au înaintat spre Tatárhágó, de unde să vedea în flacări Iablanița, care a fost aprinsă de Ruși. — După o luptă scurtă au pus mîna pe Iablanița alungînd pe Ruși.

Körösmező, 21 Oct. — La Körösmező trupele noastre s'au așezat într'un cerc de 8 kilometri. — Călăreții au petrecut noaptea în tabără. In 16 au înaintat ca să se deie o luptă înverșunată la Tatárhágó. Dar inamicul s'a retras fără luptă și numai în 19-lea seara s'a aflat că Rușii au trecut granița în mare dizordine. — Intr'a 20-lea armata noastră a trecut granița și îi fugărește pe Ruși în Galiția.

Lupta din Francia.

Berlin, 19 Oct. — Atacurile Francezilor la apus și la mieznoapte de Lille, au fost respinse de cătră trupele germane, cauzînd Francezilor mari pierderi.

La aripa stîngă germană starea e neschimbată.

Rotterdam, 19 Oct. — La aripa dreaptă, după o luptă foarte grea, trupele germane au reușit să scoată pe Francezi din pozițiile lor întărite în jurul Iper-ului, în Belgia.

Berlin, 20 Oct. — Trupele germane ce înaintează dela Ostende, pe marginea mării, la Nieuport (în Belgia), au întîlnit trupe franceze, cu cari încă de alaltăieri stau în luptă. La apus de Lille am respins de nou pe Francezi.

Berlin, 20 Oct. — »Lokal-anzeiger« primește știrea din Copenhaga, că dinspre țărmul mării, de pe la Dunkerque, de ieri dimineață începînd se aud groaznice bubuituri de tun. Prin jur se vorbește, că în lupta dela țărmul mării se amestecă și vasele de războiu engleze de pe mare.

Berlin, 21 Oct. — »Daily Croniche« a primit telegramă de pe cîmpul de luptă cu

Francezii, că armata germană a început lupta la *Dünkirchen*, avînd de gînd să spargă aici frontul armatei franceze-ingleze, ca să ajungă pe ţăr-mul mării la *Calais* şi *Bonlogne*.

Lupta în Belgia.

Rotterdam, 19 Oct. — Trupele germane din Antwerpen au plecat pe mai multe căi pe ţăr-mul mării în jos spre hotarul francez, cătră *Dunkerque*. Aripa stîngă franceză a ajuns pînă în Belgia şi așa trupele germane aici au să lupte nu numai cu rămăşiţele trupelor belgiene ci şi cu trupele franceze şi engleze.

Călători veniţi în automobile din spre *Ipern* (Belgia) în Holanda, spun, că trecînd prin ţinuturile *Ipern*-ului au auzit întruna bubuituri groaznice de tun şi au putut vedea, din mulţimea miliţiei ce au întilnit, că la *Ipern* se dă o mare luptă între trupele germane şi cele franceze şi engleze ajutate de trupele belgiene alungate de prin cetăţi.

Lupta cu Sîrbii.

Despre luptele cu Sîrbii nu s'au dat ştiri mai noi, afară de o desmintire a ştirilor date de *Sirbi*, în care se vorbeşte de lupte mai vechi.

Iată această desmintire :

Budapesta, 20 Oct. — (oficios). Foile sîrbeşti publică ştiri despre invingeri asupra noastră cu grămada. Adevărul din ştirile lor e următorul :

1. Invingerea Sîrbilor la *Kurjlatiţa*, n'a fost altceva decît că podul de peste *Drina*, în urma ploilor şi apei mari s'a surpat şi așa noi am fost siliţi să ne retragem de pe pod. Retragerea s'a făcut în cea mai mare rînduială, fără să ne neliniştească duşmanul. Prin urmare ştirea că Sîrbii au luat aici dela noi mulţi prinsoneri nu poate fi adevărată.

2. Pe dealul *Guţvo*, fiind liniile de bătăe foarte aproape una de alta, în fiecare zi se dau acolo lupte în cari, cînd ai noştri, cînd Sîrbii atacă ori înving. Insemnătate mare luptele de aici nu au. De aceea ştirile Sîrbilor despre mari invin-

geri aici, sunt laude goale. Despre aceea tac însă Sîrbii, că în aceeaşi zi în care ei ne-ar fi bătut, nu departe de dealul *Guţvo*, am respins un atac al lor la care luase parte şi artileria.

3. Batalionul nostru, pe care zic ei că l'am nimicit la *Romanja-Planina*, şi în clipa aceasta e în luptă, iar în 12 şi 13 Oct. acast batalion a luptat cu bravură, făcînd mulţi soldaţi şi oficeri sîrbi prinsoneri.

Să vede dară cit adevăr e în ştirile date din Niş.

Potiorek,
comandant.

Pe mare.

Berlin, 19 Oct. — Agenţia Wolf vesteşte:

În 17 Oct. după amiază, 4 torpiloare germane au atacat pe mare, în apropierea ţăr-milor olandezi, pe încrucişătorul englez „*Undaunted*”, căruia numai decît i-au venit în ajutor patru zdrobitoare de torpiloare.

Ştirea oficioasă vesteşte că torpiloarele germane au fost scufundate.

*

Berlin, 20 Oct. — Agenţia Wolff vesteşte că Germanii au scufundat în Marea Nordică vasul de război englezesc submarin **E 3**. După ştirile oficioase la atacul acesta germanii n'au suferit pierderi.

Ştire oficioasă, 20 Oct. — În 17 Oct. dimineaţa în apropiere de Ponto d'Ostro pe Marea Adriatică, a avut loc o ciocnire între vasul de război *Waldek-Rousseau* şi între cîteva torpiloare de-ale noastre.

Torpiloarele cu toate că au fost viu bombardate au putut scăpa fără pierderi. — Flota franceză care să află mai la vale, cum a băgat de seamă torpiloarele noastre, a părăsit în grabă Marea Adriatică. Torpiloarele noastre în 18 Oct. dimineaţa au apărut înaintea portului muntenegrean *Antivari* şi începînd a bombarda au nimicit cîteva magazinuri şi vagoane încărcate.

*

Portugalia va intra în război?

Ştim că tripla înţălegere luptă cu toată puterea ca să atragă de partea ei şi statele

cari încă nu iau parte la războiu. Mai virtos Anglia face toate sforţările ca să-şi cîştige preţia şi sprijinul puterilor neutrale. — Pe cum să vede în Portugalia şi-a ajuns scopul. În numărul trecut am adus ştirea că în Portugalia s'a hotărît mobilizarea generală. — Iar acum ne vine vestea că legăturile diplomatice între Germania şi Portugalia s'au rupt şi ambasadorul german ar fi plecat din *Lisbona*, care e capitala Portugaliei.

„Uj Nemzedék“

despre România, în legătură cu încercarea Ruşilor de-a trece Carpaţii.

„Uj Nemzedék“ cunoscuta revistă maghiară din Pesta scrie într'un număr mai nou:

Auzisem într'o vreme, că România îşi strînge trupe la graniţă spre Basarabia şi Bucovina, bine înţeles, pentru apărarea graniţelor sale.

Au venit apoi veşti că Ruşii să pregătesc la ceva în Bucovina. — Din Petrograd s'a trimis ştirea la Paris, că stările din Bucovina pretind, ca de pe cîmpul de luptă să fie retrase unele trupe, la asta să nelinişteşte România, neştiind ce să va întîmpla în jurul *Cernăuţului*. — Deodată par'că ai pune paie pe foc, poporul din Bucureşti începe să demonstreze şi să ceară sus şi tare, intrarea României în războiu, ca să înfrîrească prin asta tot mai mult mersul politicei. Se aud apoi veşti de spaimă, că tronul Regelui Carol să clatină; iar sfatul de coroană, între împrejurări neînţelese, nu se ţine. — Regele declară din nou în mod sărbătoresc neamestecarea României, Moştenitorul de tron, pe cum să aude, ar fi făcut declaraţia, că dacă ar fi regele detronat, nici el n'ar primi să se urce pe tron, iar poporul român, adăpat de visurile cuceririi Ardealului, striga în gură mare că va face din regele Carol, fără voia lui, »Carol cel mare«. — Şi cînd frămîntările acestea, nutrite din afară, au ajuns la culme, cînd cumpăna a fost gata să se răstoarne, au plecat Ruşii

din Galiţia şi Bucovina să treacă Carpaţii, lăsînd porţile deschise României, îndemnînd prin asta armata română „ca să poftască a-i urma fără frică“.

Pe o clipă au stat porţile graniţei noastre deschise spre România, chiar cînd agitaţiile în popor crescuseră pînă aproape la revoluţie. Ce a putut să se întîmple aici în 3—4 zile, Doamne. Diplomaţii au încăruntit de teamă, şi cîţi ochi n'au privit, îngroziţi de spaimă, clipele hotărîtoare la porţile deschise. — Oare vom afla noi cîndva de primejdiile cele mari cari ne pîndeau? — Cînd să va sfîrşi războiul, poate atunci numai vom şti, că pe cînd noi ne însufleţeam de planurile lui Hindenburg, peste noi plutea o mare primejdie, ca şi cînd trece o scînteie peste un vas cu praf de puşcă şi pe cînd priveam liniştiţi la frumuseţile şi bogăţiile pămîntului unguresc, umbre negre pluteau peste hotare şi aripile reci ale sorţii ne atingeau feţele. — Ca dimineaţa cînd te trezeşti din somn şi vezi că noaptea întregă ai pribegit pe marginea prăpăstiilor, așa ne vom îngrozi şi noi după războiu în cele dintii clipe ale păcii. Armata noastră falnică a înecat în sînge primejdia care s'a furişat în ţară şi să nădăjduim că le-a închis Ruşilor porţile pe veci.

E praznic: Pe fruntea soldaţilor împleteşte bucuria cununii de flori. — Dar vom şti cîndva, că în zilele acestea de războire glorioasă, nu un soldat, ci un *civil*, un adevărat diplomat, prăznueşte mai fericit, fie el Ungur, Neamţ, ori Austriac, acela a cui neizbutire ar fi putut lovi drept în inimă, o ţară întregă. O veste mică pluteşte în aer: România demobilizează armata. Dacă ştirea aceasta e adevărată, atunci ea însemnă pentru noi o ştire de luptă, cel puţin atît de însemnată, ca rapoartele cele mai strălucite, sosite de pe cîmpul de bătăe, dela cartierul general german.

Ferdinand, noul Rege al României

a dăruit un milion și două sute de mii spre scopuri de binefacere în Țară. — A dat amnestie (iertare) celor judecați pentru delict de dezertare și nesupunere, iar pe Moștenitorul de Tron, pe Prințul Carol, la înaintat la gradul de căpitan.

În Nrul nostru de Luni am dat pe larg descrierea înmormântării cu adevărat regale și de o strălucire cum rar s'a mai văzut până aci, chiar și între înmormântările capetelor încoronate. Parada militară fără păreche, mulțimea uriașe, serviciul divin, prezența familiei regale și a tuturor ministrilor, deputaților, generalilor, clerului, delegațiilor și a tot ce are România mai bun și ales, apoi delegații (trimișii) țărilor, ambasadori, conzuli, delegațiunea Românilor din Ungaria și Transilvania, toate acestea dimpreună cu jalea și recunoștința nefățărită a unui neam întreg, au fost podoaba cea mai aleasă a înmormântării Marelui Carol.

Cripta din mănăstirea Curtea de Argeș, unde s'au așezat spre vecinică odihnă rămășițele pămîntești ale celui dintîi Rege al României, va fi în viitor mormîntul sfînt, în fața căruia orice Român își va pleca genunchele.

Dar cripta s'a închis.

Poporul românesc, care a deplîns cu lacrimi de simțită durere și recunoștință, moartea Regelui, începe a se reculege de sub greaua lovitură a sorții și se strînge cu încredere în jurul vrednicului Său Urmaș, în jurul Măestății Sale *Ferdinand*, noul Rege al României, care e chemat să desăvîrșească lucrarea mareață a întemeietorului Regatului Român.

După o săptămîină de doliu, viața politică și-a reluat mersul regulat, întrerupt pentru cîteva zile, căci stările și întâmplările marelui războiu, ce își mîină valurile pîn' la hotarele romînești, impun tuturor datoria să stea la lo-

cul lor și să vegheze, ca în val-vîrtejul războiului european, țara să rămîină neatinsă, ca o stîncă puternică de granit în mijlocul valurilor mării.

Cîndul tuturor este îndreptat numai și numai spre binele țării, căci toți sunt pătrunși de adevărul cuprins în cuvintele străbune: „*Binele țării, nainte de toate*“, cuvinte pe cari le-a rostit însuși Regele *Ferdinand*, după proclamarea sa de Rege, cătră prim-ministrul *Brătianu*, cînd acesta i-a tîlmăcit urările de bine ale guvernului român.

Noul Rege al României, *Ferdinand*, pășește pe tron în timpurile cele mai grele și de cea mai mare însemnătate în istoria României.

Războiul crîncen purtat de țările mari din Europa, fiind România în vecinătatea lor spre Rusia și Austroungaria, abia se poate crede că nu va atrage în horă și pe România. Și cine poate spune înainte ce soarte va avea România? Eși-va mărită, va rămînea cum a fost, ori se va dărăburi, sau se va șterge de pe mapa Europei? Vremile ce le trăim, sunt de așa, că e cu puțință și una și alta.

Totul atîrnă dela Dzeu și dela înțelepciunea oamenilor în a căror mîină e depusă soarta Țării.

De aceea Regele *Ferdinand* de-odată cu pășirea sa pe tron, ia asupra sa poate cea mai grea sarcină și răspundere ce-a avut-o vre-odată un Domnitor român.

Privirile tuturor sunt îndreptate spre noul Rege, în care neamul românesc își pune azi toată nădejdea și încrederea. Viitorul va dovedi, că tot așa de înțelept, viteaz și destoinic e, ca marele său înaintaș.

În testamentul său Regele *Carol* spune:

„*Urmașul meu la tron primește o moștenire, de care el va fi mîndru și pe care el o va cărmui, — am toată nedejdea, — în spiritul meu, călăuzit fiind de deviza:*

„*Tot pentru Țară, nimic pentru mine!*“

Și, Regele *Ferdinand* se pare a fi înțeles greutatea cuvintelor unchiului său, care a fost, nainte de toate, cel mai mare patriot și român, — căci îndată după pășirea sa pe tron, după rostirea jurămîntului, Regele *Ferdinand*, urmînd pilda înaintașului său, a și început șirul faptelor nobile și frumoase pentru Țară.

Darul Regelui Ferdinand.

Din București se vestește *Gazetei*: Regele și-a inaugurat (început) activitatea în mod cît se poate de fericit. În primul seu decret a dat o amnestie (iertare) celor judecați pentru delict de dezertare și nesupunere. Acest decret a adus o mulțumire generală, tocmai în clipele cînd Țara poate chema sub steag, dintr'o clipă într'alta, pe fii săi.

Un al doilea decret al Regelui *Ferdinand* rînduește avansarea (înaintarea) Prințului Moștenitor *Carol*, din privilegiul împlinirii vîrstei de 21 ani, la gradul de căpitan,

iar prin o scrisoare adresată ministrului *Brătianu*, Regele a dăruit un fond de un milion și 200 000 lei pentru scopuri de binefacere.

Aceste fapte ale noului Rege au făcut pretutindeni o viuă mulțămire și bucurie.

Scrisoarea Regelui. Un milion pentru înființarea unui orfelinat de fete, 200.000 pentru fondul soldaților bolnavi.

— Maiestatea Sa Regele *Ferdinand* a adresat d-lui *Ion I. C.*

Brătianu, președintele Consiliului de ministri și ministru de războiu, următoarea scrisoare:

Scumpul Meu Președinte al Consiliului.

Poporul român a făcut Regelui *Carol I.* o înmormîntare vrednică de Marele și mult iubitul său Suveran.

Mișcat pînă în adîncul sufletului meu de această impunătoare mărturisire a sentimentelor Țării, vă rog ca în numele îndureratei Regine *Elisabeta* și al Meu să arătați cît de viu suntem mișcați și recunoscători pentru această dragoste, care singură a putut alina mîhnirea noastră.

Urmînd pilda ce Mi-a lăsat *Fericitul* întru veșnică amintire, și dorind și Eu să aduc un prinos de închinare amintirii Sale, dăruiesc un fond de un milion lei pentru înființarea la Iași a unui orfelinat de fete, care va purta numele neuitatului Meu Unchiu. De asemenea mai dăruiesc două sute mii de lei în folosul fondului invalidizilor (bolnavilor) armatei.

Vă rog să primiți, Scumpul Meu Președinte al Consiliului, împreună cu recunoștința Mea cea mai adîncă, încredințarea viei mele dragoste. București, 8 Oct 1914. *Ferdinand.*

Dl *Nicolae Jorga*

despre Regele *Ferdinand.*

Dl profesor *N. Jorga* scrie într'un articol apărut de curînd în ziarele din București:

„...*Ferdinand*, Regele cel nou al României, are mai mult decît oricine în această țară, simțul a tot ce i-se datorește ei și neamului pentru înălțarea căruia în marginile dreptului etern (de veci), România a fost întemeiată El știe că e vorba de numele său bun de-a lungul veacurilor, de

datoria Sa față de o mare moștenire și de viitorul fiului și al urmașilor Săi. *Increderea în El e cea dintâi datorie a noastră astăzi, o încredere care nu eschide sfatul cel bun. dar nu se poate împăca nicidecum cu presupunerea, că oricare cetățean poate ști mai mult și judeca mai bine decât Intiul cetățean al Patriei. Pe cât e de laudabil ajutorul dat de fiecare în tăcere, după măsura puterilor sale, pe atîta e de nefolositor sfatul pornit dela informații greșite, pentru a aduce apoi învinuiri.*

Inlături ambițiile din jurul Tronului! Gurile batjocuri-toare să tacă! Imbulzelile urîcioase să se oprească de bunul simț al națiunii! *Să fie în jurul Tronului astăzi unire, să fie liniște, să fie libertatea hotărîrilor neînriurite!* Șefi de partide, gîndiți-vă că Patria, că viitorul acestui neam, simt nevoia de Regele, în plina putere a autorității sale drepte, iar de formațiunile noastre de luptă, ceva mai puțin, mult mai puțin.

Mîne, cînd la hotare va fi liniște, cînd soarta neamului va fi asigurată, cînd numai problemele în teme vor exista, deosebirele vor putea apărea din nou. *Astăzi e un Tron de susținut și de purtat un steag. Silințele tuturor trebuie să se unească, fără ca nimeni să se gîndească la partea pe care o aduce el.*

E datorია noastră față de *Regele Ferdinand».*

*

Cînd va fi încoronarea?

Din București se vestește: *Incoronarea M. S. Regelui Ferdinand, nu va avea loc decît după ce se va sfîrși doliul armatei.*

Cum acest doliu e de șase luni, serbarea va avea loc în ziua de 10 Maiu v viitor.

NOUȚĂȚI

Oficieri români morți și răniți. Lista nrul 26, aduce un șir lung de oficieri răniți și morți. Nu mai în regimentul românesc 63 dela Bistrița sunt 27 de inși.

Dintre aceștia sunt Români: *Maiorul Aldea-Pop de Also-Komana reg. 63, rănit. Subloc. Eugeniu Andrei (63) rănit. Cadet în rezervă Grigore Bocu (63) mort. Subcol. în r. Leo Bohățiel (tunar 35) rănit. Cadet în rez. Dr. L. Csatho (63) rănit. Locot. Valeriu*

Doctor (63) rănit. Suclocotenentul Victor Groze (tunar 35) mort. Locot. Victor Mălai (63) mort. Cadet în r. George Murășan (63) rănit. Subloc. în r. Dr. I. Runcanu, adv. în Năsăud (63) rănit. Stegarul C. Noronca 63 (bucovinean) rănit.

Procesul dela Seraievo. Uci-gașii Moștenitorului nostru de Tron, sunt încă tot în fața judecății. Dezbaterea urmează înainte, cu ascultarea martorilor. S'au ascultat țărani acuzați, cari au stat în ajutor ucigașilor la intrarea în Bosnia prin vama Cucului, aducînd armele și bombele. Spusele martorilor nu au multă însemnătate.

Unii neagă să fi știut despre ce este vorba, alții spun că de frică au spus ce au spus la înfiia ascultare.

Fasiunile martorilor nu consună cu ale acuzaților. Puși față în față se fac proști și se miră de întrebările ce li se pun.

Un miliard va cheltui Italia, pentru pregătiri militare. Ne împăcăm al naibii. La noi se chiamă sub arme glotașii din clasa B, în Germania instruirea milionului de voluntari e pe sfîrșite, Anglia vestește că ea pe primăvară va trimite pe cîmpul de luptă 1 milion și jumătate de soldați și că Englezii abia acum să insinue cu droaia de voluntari. Pe de asupra mai vine acum și Italia și în isonul troparelor de pace, dă în vileag, spre mîngăerea tuturor celor ce bună nădejde aveau în o apropiată pace, — următoarea știre mult grăitoare:

— Regele Italiei în înțelegere cu ministrii și cu șeful statului major, au hotărît să se cheltue un miliard pentru înzestrarea armatei italiene cu cele de lipsă și peste tot pentru pregătiri miitare.

Salandra, noul ministru italian, despre ținuta Italiei. Mu rind de curînd ministrul de externe (al trebilor din afară ale țării) italian, San Giuliano, despre care se spunea că era un sincer prieten al Monarchiei noastre, în locul lui a ajuns în scaunul ministerial noul ministru Salandra, despre care se vorbește că e un om tot așa cu vederi largi, ca Giuliano, doar energia, puterea de muncă, ar fi mai mare la noul ministru.

Despie ministrul Salandra se vestește din Roma cu datul de 20 Oct., că după primirea portofoliului de ministru al afacerilor stre:ne, a ținut un mare discurs (vorbire), în care a declarat (a spus) că politica în afară a Italiei va fi și de acum înainte tot aceeași, care a fost până astăzi. Pentru ducerea mai departe a acestei politici, e lipsă de suflete hotărîte și senine, de o vedere limpede a adevăratelor interese (foloase) ale Patriei, de o chibzuială cuminte, care însă nu eschide, dacă va fi lipsă. *pășirea cea mai energică și repede.*

Preziceri, cari s'au adeverit în parte. Ziarul Dimineața din București a publicat prin 25 Iulie prezicerile (prorociriile) dlui G. Varlam, asupra întîmplărilor ce se vor petrece în Europa, în cursul anului acesta. Vorbînd despre România, Varlam a profețuit următoarele:

România va sta mobilizată mai multe luni și nu se va război anul acesta. Va da slobozenie unei armate vecine să treacă prin țară, în schimbul unui teren mare și bogat. Tot în timpul acesta va amenința pe o țară, vecină, care îi va da un colț de țară fără vărsare de sînge. În acest an va avea mari tulburări înlăuntru, va pierde 4 oameni de valoare și va avea un mare doliu; nici o căsătorie plănuită nu se va face în anul acesta la casa princiară.

Atentatorul fraților Buxton. În N-rul nostru de Luni am adus știrea că un turc tinăr, Hossan Taxin Rejeb, a tras patru focuri de revolver asupra fraților Buxton, însemnați politicieni englezi, cînd aceștia se urcaseră în automobil la București, ca să meargă la înmormîntarea regelui Carol. Frații Buxton n'au murit, iar făptuitorul a fost numai decît deținut de poliția din București.

Despre acest atentat politic și despre atentatorul (făptuitorul) turc, se vestește mai nou din București, următoarele:

Făptuitorul a urmărit pe frații Buxton și în Sofia, iar de aci a trecut la București. El stăruie pe lîngă fasiunea sa de mai nainte, că adecă n'are tovarăși la fapta lui, cu cari să se fi înțeles ca să-i stea în ajutor, ori cari să-l fi îndemnat să omoare pe politicianii englezi, dușmanii Turciei. Ii pare rău turcului că a săvirșit fapta tocmai în București în România, pe care o iubește mult. Se crede că atentatorul ș'a dus în deplinire planul său în România, deoarece legile române nu cunosc pedeapsa cu moarte. La încercarea de a omori pe frații englezi, l'au îndemnat, motive politice.

După o știre a ziarului „Universul“, deregătoriile din Brăila în curînd vor avea date hotărîte despre o persoană, care în vremea din urmă a avut legături de prietenie cu acest Hossan. care e jurnalist.

Declarația Impăratului Wilhelm al Germaniei. Ziarul rusesc „Ruskia Viedomosti“ află că zilele trecute împăratul Wilhelm ar fi făcut următoarea declarație:

Dacă Anglia vrea să ducă războiul până la „nimicirea și împărțirea Germaniei“, vom lupta și noi până la cel din urmă soldat.

Dela societatea femeilor române din Turda primim spre publicare următorul apel: Trăim zile grele. — Fii națiunii noastre își împlinesc datorința pe cîmpul

de luptă. — Zilnic sosesc transporturi de răniți. — Spitalele noastre din Turda sunt pline. Și cu durere vedem că cei mai mulți răniți sosiți aici la Turda, sunt români, cari afară de uniforma militară nu au alte haine pe dinșii.

Drept aceea, comitetul societății noastre de lectură a mai luat un punct în programul său: de-a ajutator pe cei lipsiți, și a hotărît să provadă cu haine și cu deosebire cu albituri și schimburi pe răniții sosiți la Turda; cari sunt în mare parte din comitatul nostru.

Pentru ducerea în deplinire a acestui scop nobil, avem lipsa de ajutorul tuturor membrilor Societății, apoi a preoților și a învățătorilor din comitat și îi rugăm să adune dela pretini și cunoscuții lor apoi dela țărani, albituri și cu deosebire schimburi bărbătești.

Hainele adunate sunt a se trimite prin expres — sau prin postă la adresa prezidentei sau a secretarului, la Turda.

Mai rugăm pe acele membre ale societății, cari nu și-au plătit până acum taxa de 2 Cor. la Societate, — să trimită această mică sumă la adresa D-nei Augusta Dr. Moldovan, casiera societății.

Turda, la 15 Octobree 1914.

Societatea de lectură a femeilor române din Turda.

Lucreția Murășianu, Dr. Augustin Rațiu.
prezidentă. secretar.

Spre știre.

— Abonaților la numărul de Lunia —

Facem cunoscut, că numărul de Lunia a fost cel din urmă ce s'a mai trimis acelor abonați ai noștri la numărul de Lunia, cari au trimis 1 cor. 50 fil. pentru acele foi până la 1 Octobree (v.), iar pentru Octobree—Nov.—Decembre n'au trimis încă renoirea abonamentului.

Aci credem de lipsă o mică lămurire:

La începutul scoaterii acestui număr de Lunia, am statorit prețul lui în 1 cor. 50 fil. pe abia 2 luni și ceva, — iar acum am scăzut prețul acuși la jumătate, intrucît dăm acest număr de Lunia cu numai 1 cor. 20 fil. timp de trei luni de zile.

Asta e a se înțelege așa: La început avînd abonați (înainte plătitori) puțini la acest număr nou, cheituelite de scoatere a lui, se împărțeau pe mai puțini părtași, și așa trebuia să le socotim partea mai scumpă, ca să iasă cheltuiala. Acum, că și abonații la acest număr au mai sporit, putem scădea partea unuia fiecăruia, căci mulți, punînd la olaltă și sume mai mici, tot iese socolata. La început abia tipăream 2000 de foi Lunia, azi tipărim aproape 5000, și de aceea le putem da mult mai ieftin și pe timp mai îndelungat, în asemănare cu abonamentul cel dela început.

Totuși nul putem da așa de ieftin, ca, de pildă, numărul de Joia, cu care, pentru 1 cor. 25 fil. (cît

se vine pe 3 luni), dăm și „Foaia Interesantă”, și tot ne iese so-coteala. Cest de Lunia e, în felul seu, scump, pe lingă cel de Joia.

Dar asta de ce e așa? Pen-trucă numărul de Joia trece în peste 12.000 exemplare, iar cel de Lunia abia se apropie de 5000.

Cînd și la numărul de Lunia vor sporî abonații în măsură ce să apropie pe cel de Joia, — vom scădea și mai mult prețul și la acest număr.

— Rugăm drept aceea, ca, acei cari ați avut acest număr, să gră-biți a-l abona acum mai de-parte pîn' la sfîrșitul anului, — ba a îndemna și pe alții, pe cîți au numărul de Joia, a l abona și ei, cu toții, — căci așa apoi, cu ajutorul lui Dzeu, dela Anul-Nou însoolo, vom putea face o nouă scă-dere a prețului numărului de Lunia.

— Cel-ce, scumpindu-se a da 40 fil. pe lună (abia atît se vine, cum dăm foaia cu 1 cor. 20 fil. pe 3 luni), nu-și abonează și acest număr de Lunia, se lipsește de știri adesea foarte însemnate, fără de care nu poate pricepe totdeuna și deplin, știrile din numărul de Joia! Căci, precum vedeți, noi și numărul de Lumi îl facem așa de îngrijit și de sine stătător, ca și pe cel de Joia și în cel de Joia nu putem repeta încă odată știrile de Lunia.

Delegațiunea Românilor din Ungaria la înmormântarea Regelui Carol. Se vestește din București, că la înmormântarea Regelui Carol a luat parte și o dele-gațiune a Românilor din Ungaria și Transilvania compusă din membrii comitetului națio-nal român, anume, deputații: Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Alexandru Vaida Voevod, foștii deputați: Dr. Aurel Vlad și Vasile Goldiș, di-rectorul ziarului „Gazeta Transil-vaniei:” Dr. Voicu Nițescu, prof. Const. Nedelcu corespondentul zia-relor românești și germane din Monarhie și preotul Ioan Moța, directorul „Libertății” dela Orăștie.

Dela Crucea Roșie din Orăș-tie. După cum am anunțat în nu-mărul nostru din urmă, Duminică în 25 a lunei curente, la orele 11 din zi, va avea loc în sala festivă a Colegiului reformat din loc, săr-barea depunerii votului (jurămîntu-lui) a îngrijitoarelor de răniți, ab-solvente ale cursului ținut spre a-cest scop de Crucea Rușie din Orăștie, cu un program bogat.

Publicul e invitat a lua parte.

Prinsoneri în Austroungaria. Ținta războiului e să scoată din luptă cît de mulți soldați. După o luptă inversunată, învingătorul pune mâna pe lingă o mulțime de tu-nuri, puști muniție și pe un număr însemnat de prinsoneri pe cari scoțindu-i din luptă, slăbește pe i-nimic.

După informațiile din Viena nu-mărul prinsonerilor Ruși, Sirbi și

Muntenegreni în Austroungaria este azi de 48 mii. — Intre dinșii se găsesc cam 3500 de oficeri.

Pe prinsoneri îi folosese la lu-crul de cîmp și la întocmirea căi-lor ferate.

*

Să pregătește o alianță între Iaponia și Rusia.

»Tageblatt»-ul din Berlin aduce vestea, că generalul japonez Oba a fost primit în audiență de Țarul. În urmă a declarat, că pretinia Japoniei și a Rusiei se va preface într'o alianță. Opinia publică japoneză nu e străină acestei păreri și deoare-ce interesele Japoniei sunt ace-leași ca și ale Rusiei, înfăp-tuirii acestei alianțe nu îi poate sta nimic în cale!

*

CAUTĂM

vînzător pentru »Libertatea» în Alba-Iulia! Vinde cîte 300 din fiecare număr. Are cîștig frumos.

Pentru recruți!

Recruții cari voesc să se pre-gătească pentru armată nainte ca, să le fie mai ușor serviciul, să co-asa numita

„VORSCHULE” sau Școala pregătitoare pentru puș-cat. Cartea aceasta e foarte folo-sitoare pentru fiecare soldat și are de ea neapărată lipsă fiecare șarge pentru instruirea soldaților.

Prețul: 45 fileri franco.

Să caută
1—2 calfe de pantofar
pontru lucru bărbătesc
și femeesc.

A se adresa la

Ioan Vărmăgean,
măestru pantofar,
Orăștie-Szászváros,
Str. Timarilor Nr. 21.

3-3

Un învățăcel.

In prăvălia de pielărie a subscrisului să primește ime-diat un învățăcel.

Arthemiu R. Brassai
Orăștie—Szászváros.

2 învățăcei
se primesc în franzelăria
(chiflăria) subscrisului.

Etatea dela 14 ani în
sus.

Petru Moga,
franzelar în Blaj,
(Balázsfalva).

3-3 (1430)

Petru Belei și soția născ. Ana Muntean, ca părinți, Victor Belei ca frate, Lucreția măr. Rob, Aurelia măr. Lupea, ca surori, Ioan Rob și Emil Lupea, ca cumnați, au durerea a anunța, prietinelor și cunoscuților, moartea iubitului lor fiu, frate și cumnat

Cornel Belei,

sublocotenent ces. și reg. în batal. de vînători nr. 23,

înfimplată la 19 Septemvrie st. n. 1914, în lupta dela Pričinovic (Sirbia), în anul al 22-lea al vieții sale.

Orăștie, 20 Oct. 1914.

ÎN VECI POMENIREA LUI!

Nou!

Dela 1 Octobree pînă la Anul-Nou

— așadar 3 luni de zile —

dăm »LIBERTATEA» cu următorul preț:

Numărul de Joia, cu „Foaia Interesantă” împreună, cu **1 cor. 20 fil.**

Numărul de Lunia, dela 1 Oct. pînă la Anul-nou, iar cu **1 cor. 20 fil.**

Cel-ce dară, neavînd foile noastre, voește a întra ca abonat (nainte plătit) nou, să trimită **cor. 2.40** și va primi foile de acum pînă la Anul-nou tot **de 2-ori pe săptămână!**

— Rugăm cetiți această vestire și altor cetitori din sat, cari nu au azi aceste foi!

Casette de

hîrtii de epistolă

cu inscripția românească:

„VIORELE”

și

„LĂCRĂMIOARE”

se găsesc la

„Librăria Dr. S. Bornemisa”

în Orăștie (Szászváros).

Frizer nou în Orăștie.

Fac prin aceasta cunoscut onoratului public din loc și jur, că mi-am deschis în Orăștie, în drumul țării, lângă prăvălia dlui Corvin, (în fosta prăvălie Jurkoviță):

BARBIERIE și FRIZERIE,

arangeată modern și condusă de mine, după ce am praxă îndelungată în țară și străinătate!

Rog onoratul public, inteligență și popor, din loc și jur, a mă cerceta cu încredere

Cu stimă:

Filip Schiopu, friser.

(6)

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC, Chicago, Ill.

Capital și surplus 3 milioane de dollari.
Fonduri peste 30 milioane de dollari.

Singura mare bancă de stat în West, cari își are secție românească.

După depuneri solvește 3% interese.

Trimiteri de bani prin telegram **gratis** 500 coroane

ori sume mai mari trimitem prin telegram fără vre-o suprasolvire, iar banii în ziua următoare îi plătim în țara veche.

Spese pentru telegram nu luăm!

Noi nu numai că promitem, ci banii în ziua următoare îi și plătim primitorului, pentru-că noi banii îi trimitem de-adreptul din Chicago cu telegram. — în vreme ce banii trimiși prin aiți bancheri sunt pe cale cu posta în New-York, noi i-am și plătit deja în țară — Trimiterile prin postă, mulțumită unui mod până acum necunoscut, îi plătim în țară cu 4-5 zile mai repede ca ori-și-cine altul. — Cearcă și te vei convinge. — După fiecare trimitere, dăm fiecăruia rețepisul postal original din țară. — Cere coala de trimitere (maniorcă).

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC
39 So. La Salle Str. Cornel Monroe, Chicago, Ill.

(0000) 19-

(Vis-à-vis de Consulatul Austroungar.)

„Cele mai frumoase!“

Așa să chiamă volumașul de poezii populare scoase acum de sub tipar de „Librăria Națională“ dela Orăștie, poezii atese de dl Seb. Bornemisa, redactorul revistei „Cosinzeana“.

Cel cărora vă plac poezille populare (și la toată lumea plac pentru farmecul din ele!), cumpărați-vă această cărticică de poezii populare și veți avea o neîncetată plăcere citindu-le, căci ele sunt într'adevăr, cum le spune titlul cărții: „Cele mai frumoase“!

Prețul 60 fileri, trimise franco.

Pentru americani.

Anul I. II. și III. din „Bobirnici“ dînd cîte un volum de 100 pagine, cu mii de glume, umor, satiră, — foarte producătoare de haz, — le avem legate în volume deosebite, pe care le vindem cu 35 cenți unul, trimis franco recomandat la America.

Administrația „Libertatea“ în ORĂȘTIE (Szászváros) sau la Librăria Națională, tot aici.

„Atelierul de țesături și cusături românești“ din Orăștie (Szászváros)

dă împrumut:

pentru serate și baluri: *porturi femeiești*: de Orăștie, Pădureancă și Tulgheș, pentru taxa de folosință a costumului cor. 10 — plus spesele de porto. *Costume de Călușeri* pentru taxa de folosință a unui costum cor. 5 — plus spesele de porto.

Are de vînzare:

costume complete port de Tulgheș à cor. 100 —

costume complete port de Orăștie à cor. 160 —

costume complete port de Pădureancă à cor. 120 —

Primește comande de tot felul și execută după modele din Atelier.

(1134) 17-

Podoaba de casă, frumoasă și ieftină.

Potrete colorate pe sticlă și așezate în cadre frumoase, după ori-ce fotografie bună sau clișeu.

Icoane lucrate pe sticlă în motive românești, cu sîdef și

„BANCA DE ASIGURARE“ — cea românească —

dela SIBIIU, zisă: »BANCA GENERALA DE ASIGURARE« — face cunoscut marelui obște românești, că în aceste zile grele și pline de primejdii, primește asigurări nu numai contra pagubelor *de foc, de grindină* (baterea pietrii), contra spargerii, etc., — ci și

asigurări asupra vieții

și anume așa, că contractul are putere și pentru timpul de războiu. Plătește adecă — potrivit condițiilor (legătuielilor) din contract, și asigurarea celor căzuți în război ori morți pe urma rănilor ori boalelor căpătate în războiu.

Toți cîți aveți a vă asigura edificiile contra focului, sau nutrețele, — sau cei-ce ați voi să aveți o asigurare asupra vieții pentru ca la caz de moarte, venită din orice primejdie a zilelor acestora rele, — familia să vă capete o sumă oarecare, —

— faceți-vă asigurările la

„Banca Generală de Asigurare“
— cea românească —
din Sibiu (Nagyszeben).

imitațiuni de mărgăritare, prăvăzute cu cadre poleite, bronzate ori aurite cu aur veritabil (Ducatem Gold) cea mai splendidă podoabă pentru ori ce casă românească

Tabernacle-Chivoturi, cruci rapide, iconostase în miniatură ca altare de casă cu prețuri foarte ieftine execută prompt și repede, ear comercianților le dă rabat corespunzător.

IOAN BACIU

artist-amator,

în Sajesolymos u. p. Nagysajó.

MEDICII

recomandă ea foarte potrivit leac contra tusei

KAISER

Caramele

pectorale

cu cel „3 brazi“.

Milfoane de inși le folosesc în contra

TUSEI

răgușelei, guturaiului, flegmei și tusei măgărești.

6100 de atestate autentice de not. publ., garantează efectul sigur.

Sunt bonboane cu un gust foarte plăcut!

Se găesc în pachete de 20 și 40 fil., și în doze de 40 fil.:

în Orăștie Apot. N. VLAD.
în Dobra Apot. W. UNBERATH, și în alte apotece.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEĂ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lângă prețurile cele mai moderate!

Anul 1911. Vinuri vechi:

	Anul 1911	Anul 1912
Vin alb — — —	70	60
Rizling — — —	72	62
Roșu de Miniș — 1 00	90	
Carbenet — — 1 10		

Anul 1913. Vinuri noi:

Vin alb — — —	— 46
Rizling — — —	— 48
Șillei — — —	— 50

Rachle de trevere (comină) K. 1.60.
Rachle de comină, speciali. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumutate pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

(1211) 41— **PETRU BENEĂ,**
proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)